

1. Szülői felügyelet és kapcsolattartás

- a szülői felügyeleti jog gyakorlásával kapcsolatos ügyek

Ha a szülői felügyeletet együttesen gyakorló szülők a szülői felügyelet körébe tartozó kérdésekben (a gyermek gondozása és nevelése, törvényes képvisellete, vagyonának kezelése, gyámnevezés és gyámságból való kizárás) nem tudnak megegyezésre jutni, a gyámhivatal döntését bármelyik szülő kérheti.

Ha a szülői felügyeletet együttesen gyakorló, különélő szülők megállapodnak abban, hogy a szülői felügyeletet a jövőben egyikük gyakorolja, a gyámhivatal e megállapodásukat - kérésükre - jegyzőkönyvben rögzíti. A jegyzőkönyvben rögzíteni kell azt a tényt is, hogy a gyermek - megállapodásuk alapján - melyik szülőnél kerül elhelyezésre, illetve, hogy a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésekben (a kiskorú gyermek nevének meghatározása, illetve nevének megváltoztatása, tartózkodási helyének kijelölése, iskolájának, valamint életpályájának megválasztása) a szülői felügyeleti jogot továbbra is együtt gyakorolják.

A szülők megállapodásukat módosíthatják, megállapodásuk nem azonos hatályú a bíróság ilyen ügyben hozott határozatával.

- a gyermek családi és utónevének megállapítása

A gyámhivatal állapítja meg a gyermek nevét, ha

- a) a szülői felügyeleti jogot csak az egyik szülő gyakorolja, aki az anyakönyvvezető vagy a gyámhivatal felhívása ellenére a gyermek utónevét - a felhívás közlésétől számított harminc napon belül - nem határozza meg,
- b) a szülői felügyeletet együttesen gyakorló szülők a gyermek családi, illetve utónevének meghatározásával kapcsolatos megállapodásukat a gyámhivatal felhívásától számítva 30 napon belül nem jelentik be,
- c) a különélő szülők a gyermek nevével kapcsolatosan nem tudnak egyetértésre jutni, és a gyámhivatal felhívása ellenére - a felhívás közlésétől számított harminc napon belül - nem igazolják a bírósági eljárás megindítását.

- a szülői ház elhagyása

A szülői ház elhagyásával kapcsolatos eljárás a gyermek, a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő, illetve a gyermeket gondozó vagy a gyermek gondozását vállalni szándékozó személy kérelmére indul.

A gyámhivatal a szülői ház vagy a szülők által kijelölt más tartózkodási hely elhagyásának engedélyezése során azt vizsgálja, hogy a gyermek törvényes képvisellete, lakhatása és tartása a kérelemben megjelölt helyen miképpen biztosítható.

A gyámhivatal abban az esetben, ha a gyermek nem intézménybe, hanem magánszemélyhez kíván költözni, köteles a magánszemélyt is meghallgatni és nála környezettanulmányt készíteni.

Ha a gyámhivatal a szülői ház elhagyását engedélyezi, egyúttal megállapítja, hogy a szülői ház

elhagyásának engedélyezése - a gondozás, nevelés kivételével - a szülők szülői felügyeleti jogát és tartási kötelezettségét nem érinti.

Ha a gyámhivatal a kérelmet elutasítja és a gyermek a szülői házat már engedély nélkül elhagyta, egyidejűleg kötelezi a gyermeket a visszatérésre. Ugyanígy jár el abban az esetben is, ha az engedély megadását követően a feltételek megváltozása miatt az engedélyt visszavonja.

- a gyermek végleges külföldre távozása

A gyermek végleges külföldre távozására vonatkozó nyilatkozat jóváhagyása iránti kérelemhez csatolni kell azokat az okiratokat (különösen: a külföldi hatóság által kiállított környezettanulmányt, iskolalátogatási igazolást, jövedelemigazolást, befogadó nyilatkozatot), amelyekből megállapítható, hogy a gyermek nevelése, tartása, ellátása, tanulmányainak folytatása külföldön biztosítva van.

A gyermek végleges külföldre távozására vonatkozó jognyilatkozat elbírálása során a gyámhivatal azt mérlegeli, hogy a kapcsolattartást szabályozó bírósági vagy gyámhivatali határozat végrehajtása nemzetközi szerződés vagy viszonyosság hiányában biztosítható-e.

Ha a különélő szülők a gyermek külföldi tartózkodási helyének kijelölésében nem tudnak egyezsége jutni, a gyámhivatal tájékoztatja a feleket a bírósági eljárás megindításának lehetőségéről.

A gyermek végleges külföldre távozása esetén a gyámhivatal határozatában tájékoztatja

- a) a gyermek törvényes képviselőjét a lakcímváltozásra vonatkozó jogszabályban előírt bejelentési kötelezettségéről, továbbá arról, hogy kérheti a kapcsolattartás újraszabályozását,
- b) a kapcsolattartásra jogosult szülőt arról, hogy a külföldre költözést követő 3 hónapon belül kérheti a gyámhivataltól a kapcsolattartás szabályozását, újraszabályozását, ha a gyermek a törvényes képviselőjével az Európai Unió valamely tagállamába jogszerűen távozik.

- az életpálya kijelölése

A szülői felügyeletet együttesen gyakorló szülők, valamint a szülő és a gyermek között az életpálya kijelölésével, az iskola megválasztásával, a gyermek taníttatásával kapcsolatban felmerült vitában a gyámhivatal a szülő vagy a gyermek kérelmére dönt.

A korlátozottan cselekvőképes gyermek a kérelmet önállóan is előterjesztheti.

Kérelem hiányában a gyámhivatal a közoktatási intézmény jelzésére hivatalból jár el.

A gyámhivatalnak az eljárás során elsősorban a szülők és a gyermek közötti megegyezésre kell törekednie.

Az eljárás során a gyámhivatal gondosan vizsgálja és mérlegeli a gyermek képességeit, eddigi tanulmányait és annak eredményeit, továbbá egészségi állapotát. A vizsgálat során a gyámhivatalnak be kell szereznie a nevelési tanácsadó vagy a gyermek nevelési-oktatási intézményének véleményét, továbbá - szükség esetén - a gyermek-pszichiátriai gondozó vagy egyéb egészségügyi intézet szakvéleményét.

- a szülők vagyonkezelése

A gyámhivatal a szülők vagyonkezelői jogát - törvényi felhatalmazás szerint - a gyermek érdekében korlátozhatja, továbbá a vagyonkezeléssel kapcsolatos törvényes képviselői jogát megvonhatja.

Ha a gyermek azzal a kikötéssel kapott valamely vagyont, hogy azt a szülő nem kezelheti, a gyámhivatal e vagyon kezelésére - a vagyont juttató személy javaslatának figyelembevételével - eseti gondnokot rendel ki.

A gyermek törvényes képviselője vagy gondozója kezéhez kiutalt gyermektartásdíj, megelőlegezett gyermektartásdíj felhasználását a gyámhivatal - a gyermekjóléti szolgálat javaslatára - indokolt esetben ellenőrizheti.

Az a szülő, akinek a gyámhivatal engedélyezte, hogy gyermeke vagyonát igénybe vegye, eseti számadásra köteles.

- törvényes képviselő

A szülő jognyilatkozatainak érvényességéhez a gyámhivatal jóváhagyása szükséges, ha a jognyilatkozat

- a) a gyermeket megillető tartásról történő lemondásra,
- b) a gyermeket örökösödési jogviszony alapján megillető jogra vagy kötelezettségre,
- c) a külön is visszautasítható vagyontárgyak öröklésének visszautasítására,
- d) a gyermek ingatlantulajdonának átruházására vagy bármely módon történő megterhelésére vonatkozó, ide nem értve azt az esetet, amikor az ingatlan ellenérték nélküli megszerzésével egyidejűleg kerül sor haszonélvezet alapítására,
- e) a gyermek tulajdonában álló ingatlanon vagy ingatlantulajdoni hányadon az építető részére tulajdonszerzést jelentő építési, épületbővítési vagy más értéknövelő beruházás engedélyezésére,
- f) a gyermek tulajdonában lévő ingatlanon vagy ingatlantulajdoni hányadon álló felépítmény teljes vagy részleges bontásának engedélyezésére,
- g) a gyermek lakásbérleti szerződésének közös megegyezéssel történő megszüntetésére vagy lakáscseréjéhez történő hozzájárulás megszerzésére,
- h) a gyermek által kötött tartási vagy életjáradéki szerződésre,
- i) a gyermek személyes tulajdonát képező, az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének hétszeresét meghaladó mértékű ingó és készpénzvagyont, illetve vagyoni értékű jogát érintő jogügyletre,
- j) a gyermek tulajdonát képező – az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének hétszeresét meghaladó - értékpapírt, üzletrészt, részvényt érintő jogügyletre,
- k) a gyermek beszolgáltatott vagyonára,
- l) a gyermek részére ígért vagy adott ajándék visszautasítására,
- m) a gyermek ingatlantulajdonát érintő közös tulajdon átruházással történő megszüntetésére vonatkozik

A gyámhivatal az előzőekben felsorolt jognyilatkozat jóváhagyását elutasítja, ha a jognyilatkozatot tartalmazó okirat alaki szempontból érvénytelen. A jognyilatkozat gyámhivatali jóváhagyása a jognyilatkozat érvényességéhez szükséges - jogszabályban előírt - egyéb feltételeket nem pótolja.

- gyámnevezés és gyámságból való kizárás

Ha a szülő a gyámot nevező vagy a gyámságból kizáró nyilatkozatát a gyámhivatal előtt teszi, a jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a gyermek, a nevezett gyám vagy a gyámságból kizárt személy természetes személyazonosító adatait, valamint a szülő felhívását lakóhely változásának bejelentésére. A szülő a lakóhelyváltozásáról szóló gyámhivatali bejelentési kötelezettségének úgyszólván eleget tehet, hogy a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartását vezető szervtől kéri, hogy a lakóhelyváltozás tényét közölje a gyámhivatallal.

A gyámnevezést tartalmazó vagy a gyámságból kizáró jognyilatkozatról a gyámhivatal naprakész nyilvántartást vezet és a szülő lakóhely változása esetén az illetékessé vált gyámhivatalt a jegyzőkönyv egy példányának megküldésével értesíti.

- kapcsolattartási ügyek (kapcsolattartás szabályozása, újr szabályozása; kapcsolattartási jog korlátozása, szüneteltetése és megvonása; a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása)

A gyermekkel való kapcsolattartásra mind a szülő, mind a nagyszülő, mind a nagykorú testvér, továbbá - ha a szülő és a nagyszülő nem él, illetőleg a kapcsolattartásban tartósan akadályozva van, vagy kapcsolattartási jogát önhibájából nem gyakorolja - a gyermek szülőjének testvére, valamint szülőjének házastársa is jogosult.

A kapcsolattartás szabályozására, újr szabályozására irányuló kérelmet a korlátozottan cselekvőképes gyermek önállóan is előterjeszheti.

A gyámhivatal indokolt esetben előmozdítja a szabadságvesztésben vagy előzetes letartóztatásban lévő szülő gyermekével való kapcsolattartását, ha ez a gyermeket nem veszélyezteti. Ennek érdekében a gyámhivatal a szülő kérelmére, illetve a büntetés-végrehajtási intézet megkeresésére - a jegyző véleményének figyelembevételével - a gyermekkel kapcsolatos információkat adhat.

A gyámhivatal vita esetében a kapcsolattartást bármelyik fél kérelmére szabályozza, illetve újr szabályozza, kivéve, ha a szülő és a gyermek kapcsolattartásának megállapítása a bíróság hatáskörébe tartozik (azaz a kapcsolattartás szabályait megállapító bírósági döntés jogerőre emelkedésétől számított két év még nem telt el).

A kapcsolattartásról a gyámhivatal a gyermek korának, egészségi állapotának, életkörülményeinek, a felek személyes körülményeinek, valamint az ítélőképessége birtokában levő gyermek véleményének figyelembevételével rendelkezik.

A gyámhivatal - kérelemre - elsősorban akkor jogosítja fel a gyermek szülői felügyeleti jogától megfosztott szülőjét a kapcsolattartásra, ha a gyermek érzelmi fejlődését a szülőtől való teljes elszakadása veszélyeztetné.

A gyámhivatal a kapcsolattartást elsősorban egyezség létrehozásával - tárgyalás megtartásával - rendezi. Ennek során a gyermeket gondozó szülő, más személy (a továbbiakban: kapcsolattartásra kötelezett) és a kapcsolattartásra jogosult megegyeznek

- a) a folyamatos, valamint az időszakos kapcsolattartás gyakoriságáról, időtartamáról,
- b) a gyermek átadásának és visszaadásának helyéről, idejéről, módjáról,
- c) a kapcsolattartás elmaradására vonatkozó értesítési kötelezettségről,
- d) az elmaradt kapcsolattartás pótlásának rendjéről,
- e) a kapcsolattartás egyéb formáiról.

A gyámhivatalnak és a bíróságnak az egyezség létrehozása során törekednie kell a felek és a korlátozottan cselekvőképes gyermek közötti megegyezésre. Nem lehet az egyezséget jóváhagyni, ha az ellen az ítélőképessége birtokában lévő gyermek kifejezetten tiltakozik.

Az egyezséget a bíróság végzéssel jóváhagyja, a gyámhivatal határozatba foglalja és jóváhagyja, ha az megfelel a gyermek érdekének és a kapcsolattartás céljának.

Egyezség hiányában a gyámhivatal, illetőleg a bíróság - a kapcsolattartás céljának megfelelően - a kapcsolattartásra jogosult és a kapcsolattartásra kötelezett méltányos érdekére, körülményeire, valamint a gyermek korára, egészségi állapotára, tanulmányi előmenetelére tekintettel a gyermek érdekében dönt.

A gyámhivatal a már megállapított kapcsolattartási jogot a gyermek érdekében - kérelemre - korlátozza, ha a jogosított a jogával a gyermek vagy a gyermeket nevelő személy sérelmére visszaél. Visszaélésnek minősül az is, ha a jogosult nem a szabályozásnak megfelelően él kapcsolattartási jogával, illetve ha ezen kötelezettségének önhibájából 6 hónapig nem tesz eleget. A kapcsolattartási jog korlátozása során a gyámhivatal vagy a bíróság a már megállapított

kapcsolattartás formájának vagy gyakoriságának, továbbá időtartamának megváltoztatásáról dönthet.

A gyámhivatal - kérelemre - meghatározott időre a kapcsolattartási jog szüneteltetését rendeli el, ha a jogosított a jogával a gyermek vagy a gyermeket nevelő személy sérelmére súlyosan visszaél. A szünetelés leghosszabb időtartama 6 hónap, különösen súlyos visszaélés esetén 1 év.

A gyámhivatal a határozatában megállapított kapcsolattartási jogot - kérelemre - megvonja, ha a jogosított a jogával a gyermek vagy a gyermeket nevelő személy sérelmére súlyosan visszaél, és e magatartásával a gyermek nevelését és fejlődését súlyosan veszélyeztette.

A kapcsolattartás újraszabályozását - ide nem értve a kapcsolattartás korlátozását, szüneteltetését vagy megvonását - a kapcsolattartást rendező határozat jogerőre emelkedésétől számított két éven belül abban az esetben lehet kérni, ha azok a körülmények, amelyekre a bíróság vagy a gyámhivatal a döntését alapította utóbb lényegesen megváltoztak és a kapcsolattartás újraszabályozása a gyermek érdekeit szolgálja.

A kapcsolattartás engedélyezése tárgyában hozott határozat végrehajtása iránti eljárás megindításának

- a) a kapcsolattartás pótlására, ennek hiányában a kapcsolattartásra - a kapcsolattartás engedélyezése tárgyában hozott határozatban - előírt határidő elteltétől, illetve
- b) az alábbiak szerinti veszélyeztető magatartás tudomásra jutásától számított 30 napon belül van helye.

A gyermek fejlődését veszélyezteti, ha a kapcsolattartásra jogosult vagy a kapcsolattartásra kötelezett a kapcsolattartást rendező egyezségben, illetve a kapcsolattartás engedélyezése tárgyában hozott határozatban foglaltaknak önhibájából ismételten nem, vagy nem megfelelően tesz eleget, és ezáltal nem biztosítja a zavartalan kapcsolattartást.

Ha a gyámhivatal az előzők vizsgálata során megállapítja az önhiba fennállását, a végrehajtás iránti kérelem beérkezésétől számított 30 napon belül végzéssel elrendeli a végrehajtást.

A végrehajtást elrendelő végzésben a mulasztó felet

- a) felhívja, hogy a végzés kézhezvételét követően esedékes kapcsolattartásnak a kapcsolattartás engedélyezése tárgyában hozott határozat szerinti időpontban és módon tegyen eleget, illetve hagyjon fel a gyermeknek a másik fél ellen történő nevelésével,
- b) figyelmezteti az a) pont szerinti kötelezettség önhibából történő nem teljesítésének jogkövetkezményeire,
- c) kötelezi a kapcsolattartás meghiúsítása folytán keletkezett igazolt költségek viselésére.

Ha a kapcsolattartásra jogosult vagy a kapcsolattartásra kötelezett a végrehajtást elrendelő végzésben foglalt kötelezettségének nem tesz eleget, a közigazgatási eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004.évi CXL.tv. 140. § (1) bekezdésében foglaltakon túl a gyámhivatal kérelemre, a kérelem beérkezésétől számított 30 napon belül végzéssel

- a) a gyermekjóléti központ kapcsolatügyeletének, illetve a gyermekjóléti szolgálatnak a közreműködését vagy a védelembe vétel elrendelését kezdeményezheti, ha a kapcsolattartás gyakorlása konfliktusokkal jár, folyamatosan akadályokba ütközik, illetve a felek között kommunikációs zavarok állnak fenn,
- b) a gyermekvédelmi közvetítői (mediációs) eljárás igénybevételét kezdeményezheti azzal, hogy amennyiben a felek bejelentik a gyermekvédelmi közvetítői eljárás igénybevételére vonatkozó szándékukat, felfüggeszti a végrehajtási eljárást.

Fenti intézkedések meghozatalára a végrehajtást elrendelő végzés jogerőre emelkedésétől számított 1 éven belül van lehetőség.

Ha a kapcsolattartásra kötelezett a gyermeket bizonyíthatóan folyamatosan a kapcsolattartásra jogosult ellen neveli és a kapcsolattartás engedélyezése tárgyában hozott határozatnak a végrehajtási intézkedések ellenére sem tesz eleget, a gyámhivatal

a) a gyermek elhelyezésének megváltoztatása iránt pert indíthat, feltéve, hogy az elhelyezés megváltoztatása a kiskorú gyermek érdekében áll, b) feljelentést tesz a Gyszr. 8. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. tv. 195. §-ának (4) bekezdése szerinti kiskorú veszélyeztetése miatt.

Ha a kapcsolattartás a 14. életévét betöltött gyermek befolyásmentes, önálló akaratnyilvánítása miatt hiúsul meg, a gyámhivatal - kérelemre - a végrehajtási eljárást felfüggeszti, feltéve, hogy

a) a felek igénybe veszik a gyermekvédelmi közvetítői eljárást, vagy

b) a felek bármelyike kéri a kapcsolattartás újraszabályozását, illetve megvonását.

A kérelem benyújtásának helye:

Fonyód Város Polgármesteri Hivatal Gyámhivatala

8640 Fonyód, Fő u. 19. 'A' épület 17. számú iroda

Tel.: (85) 562-991 és 562-980

Ügyintéző: Nagy Endréné